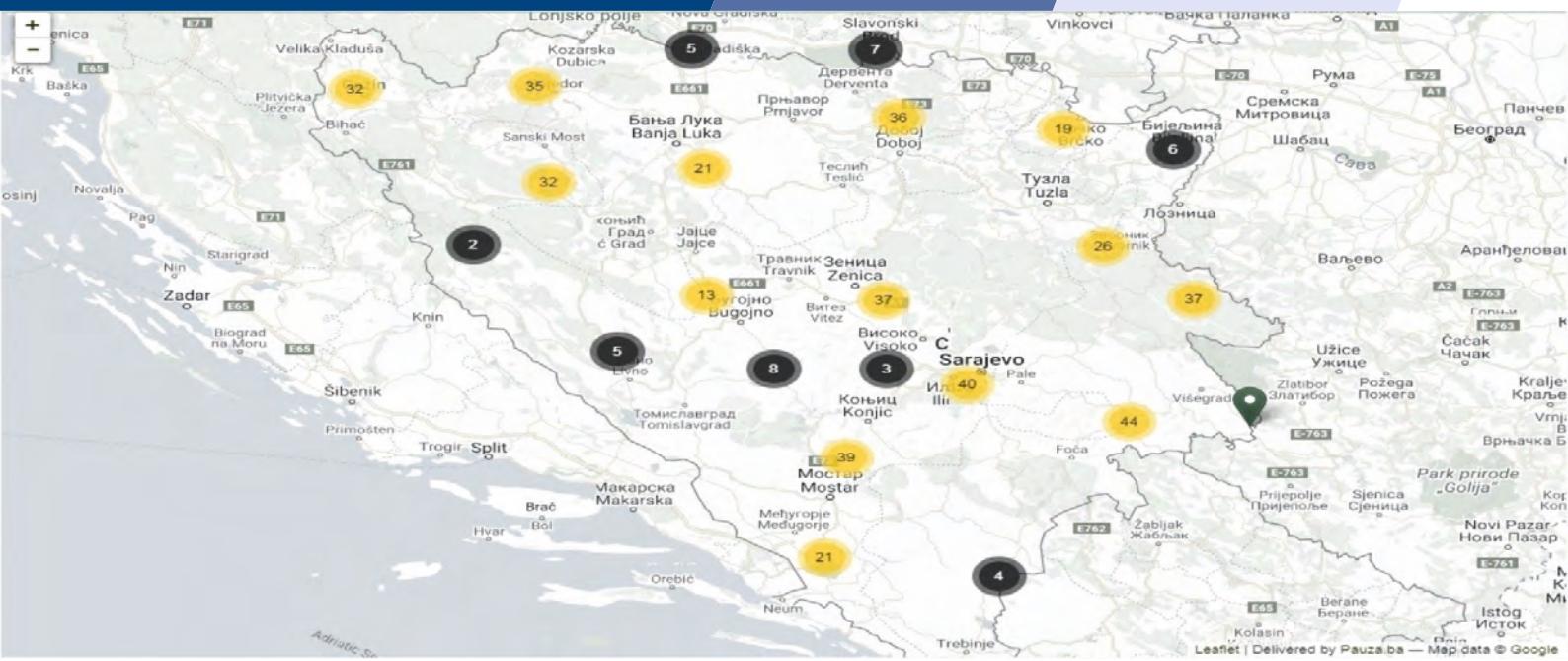

Odgovornost za ratne zločine

Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini (Misija) prati i izvještava o postupcima u predmetima ratnih zločina, kako bi osigurala objektivnu i tačnu ocjenu sposobnosti pravosudnog sistema da krivično procesuiru predmete na efikasan i brz način, u skladu sa standardima zaštite ljudskih prava.

Misija također podržava pravosudni sistem u Bosni i Hercegovini (BiH) u komunikaciji sa zajednicama, kako bi se povećala transparentnost i nivo informiranja javnosti u oblasti ratnih zločina i pravosuđa.

Procesuiranje ratnih zločina u Bosni i Hercegovini

Sudovi i tužilaštva u Bosni i Hercegovini rade na predmetima ratnih zločina od kraja rata, (1992-1995). Specijalizirani odjeli Suda i Tužilaštva BiH su, u 2003. godini, dobili nadležnost nad

ovim predmetima. Od 2005. godine, kada su ove dvije institucije počele da rade u punom kapacitetu, uspješno je procesuirano više od 250 predmeta. Osim toga, postupci u predmetima ratnih zločina još su u toku u većem broju sudova u entitetima i Brčko distriktu BiH, jer je predviđeno da se manje složeni predmeti procesuiraju pred entetskim

kantonalnim pravosudnim organima. Misija je, od 2004. godine, pratila preko 570 postupaka u predmetima ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida pred domaćim sudovima u BiH. Uz ove aktivnosti, Misija i dalje radi na isticanju potrebe za jačanjem kapaciteta i efikasnosti sudova i tužilaštava u entitetima i na osiguravanju da institucije na državnom nivou i dalje dobijaju odgovarajuću podršku i resurse.

Državna strategija za rad na predmetima ratnih zločina

Procjene koje ukazuju na to da u BiH ima 1.300 neriješenih predmeta ratnih zločina, sa oko 8.000 osumnjičenih, dovele su do usvajanja Državne strategije za procesuiranje predmeta ratnih zločina (Strategija),

kao političkog dokumenta u decembru 2008. godine. Tokom procesa usvajanja i provedbe, Misija je aktivno zagovarala uspostavu jasnog i efikasnog mehanizma za ustupanje manje složenih predmeta entitetima, kako bi se Sudu BiH i Tužilaštvu BiH omogućilo da se usredstvuje na najsloženije predmete. Misija je preduzela i druge korake te je osmisnila i izradila **Bazu podataka nezavršenih predmeta** – softversko pomagalo – koje služi kao centralizirana baza podataka za predmete ratnih zločina pred Tužilaštvom BiH i omogućuje „mapiranje“, tj. objedinjavanje podataka i obima posla, što pomaže određivanju broja i prirode predmeta za procesuiranje. To će omogućiti i određivanje prioriteta i odabir predmeta, koje je moguće krivično procesuirati, u skladu s kriterijima određenim u Strategiji.

Uvođenje programa komunikacije sa javnošću u vezi s procesuiranjem ratnih zločina

Nedostatak informacija dostupnih javnosti o pravosudnom sistemu BiH, uvjetovao je pogrešne predodžbe javnosti u vezi sa procesuiranjem ratnih zločina i sposobnostima domaćeg pravosuđa da postupa u ovim predmetima. Ovakva situacija doprinijela je porastu nepovjerenja građana prema pravosudnom sistemu, što za posljedicu ima nedostatak volje za saradnjom sa sudovima i tužilaštima. Kao dio napora koji se ulazu kako bi se podržali programi komunikacije u sudovima i tužilaštima, Misija kontinuirano podržava dijalog između aktera iz međunarodnih i domaćih pravosudnih sistema, uključujući predstavnike Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ), Suda BiH, Tužilaštva BiH, sudije, tužioce, članove organizacija civilnog društva i medija. Ove platforme rezultiraju korisnim debatama o unapređenju transparentnosti, komunikacije i podršci žrtvama i svjedocima. Misija, također, podržava projekte koje provode organizacije civilnog društva, čiji je cilj unapređenje razumijevanja i povjerenja javnosti u procesuiranje ratnih zločina u BiH.

Predmeti u skladu sa Pravilom 11bis

U kontekstu Izlazne strategije Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju, MKSJ je ustupio šest predmeta sa deset optuženih iz Haga organima vlasti BiH, u skladu sa Pravilom 11bis Pravilnika o postupku i dokazima MKSJ-a. U skladu sa zahtjevom Ureda Tužilaštva MKSJ-a, i u skladu sa svojim mandatom, Misija je prihvatile obavezu praćenja i izvještavanja o predmetima ustupljenim prema Pravilu 11bis, te je Uredu Tužilaštva MKSJ-a podnijela oko 60 redovnih izvještaja o ovim predmetima, koji obuhvataju informacije o procesuiranju svakog pojedinog predmeta, i usredstvuju se na pitanja iz oblasti poštivanja prava optuženih, kao i na pozitivne pomake koji su učinjeni u ovom pogledu. Po završetku procesuiranja zadnjeg predmeta u skladu sa Pravilom 11bis, 2011. godine, Misija je dala ocjenu da je rad na ovim predmetima pokazao sposobnost pravosudnog sistema BiH da procesira predmete ratnih zločina na pravičan i efikasan način, bez obzira na neka problematična pitanja, na koja ukazuju izvještaji Misije.

Vanbudžetski projekti

Uz svoje osnovne aktivnosti, Misija je provela niz vanbudžetskih projekata zahvaljujući velikodušnoj podršci međunarodnih partnera. Takvi projekti bavili su se aspektima procesuiranja ratnih zločina u BiH i bili su usmjereni na podršku pravosuđu u okončanju de facto nekažnjivosti za zločine

genocida, zločine protiv čovječnosti i ratne zločine. Od 2009. godine, Misija je provodila projekt *Jačanje kapaciteta i provedba naslijeda* (CBLI), čiji je cilj bio da se osigura da se stručne sposobnosti pravosudnih aktera unapređuju kroz koordinirane napore institucija za edukaciju. Projekat je imao u vidu stvarne potrebe praktičara, u isto vrijeme osiguravajući da se poduzmu mјere za uspostavu mehanizma koji će domaćim pravosudnim praktičarima, praktičarima MKSJ-a i onima iz država regije, omogućiti da tjesno surađuju jedni s drugima, na održiv način. U periodu od 2014. do 2017. godine, Misija je provela *Projekat jačanja kapaciteta za procesuiranje ratnih zločina* koji se fokusirao na jačanje kapaciteta tužilaca, sudaca, branitelja i istražitelja. Trenutno Misija provodi *Projekat praćenja procesuiranja ratnih zločina* koji finansira Evropska unija, kako bi se ubrzala pravična i učinkovita obrada predmeta ratnih zločina, i projekt *Jačanje vladavine zakona poboljšanjem procesuiranja ratnih zločina u BiH* koji finansira Ujedinjeno Kraljevstvo, čiji cilj je rješavanje trajnih sistemskih izazova u Posebnom odjeljenju za ratne zločine Tužilaštva BiH, kako je utvrđeno u izvještaju Procesuiranje ratnih zločina na državnom nivou u Bosni i Hercegovini iz 2016. godine, čiji je autor sutkinja Joanna Korner.

Tematski izvještaji o procesuiranju predmeta ratnih zločina

Misija je, od 2012. godine, objavila brojne izvještaje iz ove oblasti. U periodu od 2014.

do 2017. godine, s ciljem procjene napretka i izazova u procesuiranju predmeta seksualnog nasilja u oružanom sukobu, Misija je objavila tri izvještaja o procesuiranju ovih predmeta pred pravosudnim organima na državnom, entitetskom i nivou Brčko distrikta BiH, i to: Borba protiv nekažnjivosti za seksualno nasilje u oružanom sukobu u Bosni i Hercegovini: Postignuti napredak i izazovi, 2014. i 2015., te sveobuhvatan izvještaj: Postizanje pravde za žrtve seksualnog nasilja u oružanom sukobu u Bosni i Hercegovini: napredak ostvaren pred sudovima u BiH od 2014. do 2016. godine (2017). Misija je posvetila posebnu pažnju provedbi i unapređenju Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina. U izvještaju Zapažanja o Državnoj strategiji za rad na predmetima ratnih zločina i Nacrtu revidirane strategije iz 2018. godine, uključujući predmete „kategorije A“ Pravila puta, Misija je analizirala prednosti usvajanja Prijedloga revidirane Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina, dok najnoviji tematski izvještaj Misije o procesuiranju ratnih zločina, Upravljanje predmetima ratnih zločina u postupku pred Tužilaštvom Bosne i Hercegovine (2019.), analizira specifične izazove u prioritizaciji pravno i činjenično složenih predmeta ratnih zločina u skladu s Državnom strategijom. Ovi i drugi izvještaji Misije mogu se naći na <https://www.osce.org/mission-to-bosnia-and-herzegovina/rule-of-law>.

Pratite Misiju OSCE-a u BiH

